

Czym jest child grooming – uwodzenie dzieci online

2023-10-09

Child grooming, czyli uwodzenie dzieci online przez nastolatka lub osobę pełnoletnią jest nie tylko jedną z najczęściej stosowanych form seksualnego wykorzystywania dzieci w internecie, ale także staje się poważnym problemem społecznym.

Child grooming może być **długotrwałym i wieloetapowym procesem**. Sprawca najczęściej **nawiązuje kontakt z dzieckiem** za pośrednictwem środków komunikacji, z których korzystają najmłodszy – serwisów społecznościowych, popularnych komunikatorów, chatów (także tak zwanych „chat ruletek”, polegających na losowym doborze rozmówców) czy gier online umożliwiających komunikację między graczami. Może podawać się za rówieśnika lub nie ukrywać swojego prawdziwego wieku. Najczęściej po nawiązaniu kontaktu za pomocą jednego kanału – na przykład chatu, rozmowa przenosi się do komunikatora umożliwiającego więcej opcji komunikacji – takich jak wysyłanie zdjęć, filmów czy rozmów wideo na

żywo. Wiąże się z tym zjawisko **sekstingu**, czyli seksualnie nacechowanej komunikacji tekstowo-wizualnej. To przesyłanie wiadomości, zdjęć i filmów o seksualnym charakterze.

W kolejnym etapie **sprawca buduje zaufanie dziecka**, często kreując swoją tożsamość poprzez dostosowanie prezentowanych treści w taki sposób, aby były zbieżne z profilem potencjalnej ofiary. Bazuje na tym, czego może brakować dziecku – zazwyczaj poprzez poświęcanie uwagi rozmówcy, potwierdzanie jego wartości czy częste komplementowanie. Jednocześnie **sprawca bada ryzyko ujawnienia kontaktu z dzieckiem**, zadając pytania o najbliższe otoczenie – relacje z rodzicami, miejsce zamieszkania, warunki domowe.

Następnie sprawca dąży do zaprzyjaźnienia się z dzieckiem i stopniowego przekraczania granic, coraz częściej wprowadzając tematykę seksualności do rozmów. Ignoruje lub bagatelizuje ewentualne obawy czy poczucie wstydu, dyskomfortu sygnalizowane przez dziecko. Przy budowaniu swojej pozycji przyjaciela, może próbować **izolować dziecko od najbliższych** – rodziny czy przyjaciół, starając się jednocześnie wykorzystywać zdobyte zaufanie dziecka i przenieść jego uwagę na siebie. **Niektórzy sprawcy stawiają się w roli – w swoim rozumieniu – „mentora”**, który ma wprowadzić dziecko w świat seksualności, często wbrew jego woli.

Jak zapobiegać ryzykownym kontaktom online?

Kluczowe jest zaufanie uzupełnione kontrolą – wyważoną pomiędzy stosowaniem rozwiązań takich jak aplikacje do kontroli rodzicielskiej, a rozmową z dzieckiem. Do osiągnięcia tego niezbędna jest wiedza rodzica w zakresie platform, zjawisk czy trendów popularnych wśród najmłodszych użytkowników internetu. Po materiały pomocne dla opiekunów można sięgać między innymi na strony: www.dyzurnet.pl i www.cyberprofilaktyka.pl

Wspierając dziecko w jego obecności w internecie, warto:

- **dowiedzieć się, z jakich serwisów dziecko korzysta i sprawdzić, co to za serwisy** – na ile eksponowana jest tożsamość użytkownika, czy umożliwiają kontaktowanie się z obcymi osobami oraz wysyłanie plików (zdjęć/wideo). Większość dużych portali ma zakładkę z informacjami na temat polityki prywatności i bezpieczeństwa. Warto zapoznać się z metodami blokowania i zgłaszania niechcianych kontaktów w danym serwisie i uzgodnić wspólnie z dzieckiem zasady korzystania z serwisów.
- **porozmawiać z dzieckiem, w jakim celu korzysta z wybranych serwisów, czy ma świadomość zagrożeń**. Jakie zainteresowania realizuje w sieci, czy ma swoich ulubionych twórców lub influencerów. Czy osoby, z którymi się kontaktuje i „ma w znajomych” są mu rzeczywiście znane również poza internetem. Nie krytykujemy ani nie wyśmiewamy wyborów i zainteresowań dziecka, unikamy kategorycznych zakazów. Kluczową cechą zapewniającą bezpieczeństwo w sieci jest asertywność, dlatego należy ją wzmacniać. Trzeba również pamiętać, że internet to bardzo dynamiczne środowisko i takie rozmowy powinno się przeprowadzać regularnie, aby **na bieżąco monitorować aktywność dziecka online**.
- pamiętać, że regulaminy serwisów społecznościowych pozwalają na założenie konta od 13. roku życia. Jednak statystyki wskazują, że już o wiele młodsze dzieci często za przyzwoleniem rodziców są obecne w social mediach. Jeżeli rodzic decyduje, że dziecko jest już gotowe do obecności online, **powinien również mieć świadomość o istniejących tam zagrożeniach i robić wszystko, by im zapobiegać**.

Warto rozmawiać z dzieckiem na temat możliwych zagrożeń internetowych oraz rozwijać u niego asertywność, jak i również umiejętność krytycznego myślenia, także w odniesieniu do działań podejmowanych przez osoby uznawane przez dziecko za autorytety.

Na co zwracać uwagę:

- **dziecko kontaktuje się z obcą osobą dorosłą**
- dziecko jest namawiane do udzielania informacji osobistych, dotyczących rodziny, miejsca zamieszkania, szkoły, znajomych obcej osobie
- rozmówca dąży do spotkania „na żywo” lub online, na tzw. „kamerkach”
- rozmówca kieruje rozmowę na tematy seksualne
- dziecko jest proszone o wysyłanie swoich zdjęć lub zdjęcia otrzymuje
- dziecko otrzymuje prezenty z nieznanego źródła
- kontakt z tym samym rozmówcą prowadzony jest na różnych platformach i komunikatorach
- dziecko niechętnie rozmawia z rodzicami o swojej działalności w sieci, woli utrzymywać to w tajemnicy

Gdzie zgłosić niepokojące zachowania?

1. **Policja**: wystarczy podejrzenie popełnienia przestępstwa. Zgłoszenia można dokonać w każdej jednostce Policji, ustnie lub pisemnie.
2. **Serwisy internetowe**: większość platform ma mechanizm zgłaszania nieodpowiednich treści oraz blokowania użytkowników. W przypadku zachowań nielegalnych warto wcześniej zabezpieczyć dowody: screeny rozmów, zdjęcia.
3. **Dyżurnet.pl**: punkt kontaktowy do zgłaszania nielegalnych treści w internecie, w szczególności związanych z wykorzystywaniem seksualnym dzieci i zagrażającym ich bezpieczeństwu. W razie wątpliwości, eksperci punktu kontaktowego wskażą najlepszą ścieżkę postępowania. Zgłoszenie można przesłać za pośrednictwem formularza na www.dyzurnet.pl lub poprzez e-mail dyzurnet@dyzurnet.pl

3. **Dyżurnet.pl**: punkt kontaktowy do zgłaszania nielegalnych treści w internecie, w szczególności związanych z wykorzystywaniem seksualnym dzieci i zagrażającym ich bezpieczeństwu. W razie wątpliwości, eksperci punktu kontaktowego wskażą najlepszą ścieżkę postępowania. Zgłoszenie można przesłać za pośrednictwem formularza na www.dyzurnet.pl lub poprzez e-mail dyzurnet@dyzurnet.pl

4. **Telefon Zaufania Biura Rzecznika Praw Dziecka**

5. **Platforma pomocowa 116sos.pl**: bezpłatne, anonimowe i całodobowe wsparcie dla osób dorosłych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Kontakt z konsultantem można nawiązać pod numerem 116 123, poprzez formularz kontaktowy oraz czat na stronie www.116sos.pl

6. **Take It Down**: Jeżeli dziecko wysłało swoje intymne zdjęcia rozmówcy i zostały one upublicznione lub istnieje ryzyko, że zostaną udostępnione, można skorzystać z serwisu prowadzonego przez amerykańską organizację NCMEC: <https://takeitdown.ncmec.org/>, który umożliwia usuwanie niechcianych zdjęć z partnerskich serwisów społecznościowych.

Gdzie uzyskać wsparcie?

W przypadku, gdy dziecko zostało poszkodowane w procesie child groomingu należy **przede wszystkim otoczyć je opieką i wsparciem**, zbudować bezpieczną przestrzeń. Nie należy na dziecko krzyczeć, oceniać, zrzucać winy i odpowiedzialności za zaistniałą sytuację. Proces child groomingu jest manipulacją przeprowadzoną przez osobę dorosłą, w której poszkodowanym jest dziecko, często niepotrafiące jeszcze trafnie ocenić sytuacji, jej możliwych konsekwencji i zamiarów innych osób.

W trudnych sytuacjach warto zasięgnąć pomocy specjalisty, np. psychologa, który pomoże uporać się z trudnymi emocjami.

Istnieje wiele inicjatyw, które mają na celu niesienie pomocy psychologicznej, np.:

- telefon zaufania dla dzieci i młodzieży **116 111**,
- telefon zaufania dla dorosłych **116 123 (116sos.pl)**,
- telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci **800 100 100**
- Biuro Rzecznika Praw Dziecka – Dziecięcy Telefon Zaufania: **800 12 12 12**

Należy pamiętać, że w każdej sytuacji mającej na celu uwodzenie dziecka, to małoletni jest poszkodowany, a zaistniała sytuacja jest wynikiem manipulacji ze strony osoby dorosłej – sprawcy.

Więcej informacji o ryzykownych zachowaniach dzieci w internecie można uzyskać w poniższych publikacjach dostępnych na www.dyzurnet.pl:

- Ryzykowne zachowania seksualne i seksualizujące młodych użytkowników internetu. Zarys problematyki
- Nie na pokaz. Analiza wyników badania dotyczącego treści intymnych publikowanych przez młodzież
- Aplikacje mobilne – czy nasze dzieci są bezpieczne?